

nu gøres. Men jeg vil fralægge mig alt Ansvar for, hvad der hidtil er sket, og jeg tror ogsaa, jeg kan fralægge det ærede Medlem fra Varde (S. Sørensen) Ansvar; han har i rette Tid gjort, hvad der var hans Pligt. Nogen har alligevel Ansvar; derfor, og Statskassen kommer vel som sædvanlig til at bære alle vore Synder.

Det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) talte om det Ansvar, der skulde paahvile den foreslaaede Kommissions Medlemmer. Det er en Sag, jeg meget gerne vil have klaret, saa at jeg, inden jeg stemmer paa Medlemmer til Kommissionen, kan vide, hvad Ansvar de faar; thi hvis Kommissionens Medlemmer skal betale Skaden eller umuliggøres og træde tilbage fra al Deltagelse i det politiske Liv, vil jeg, da jeg nu har set, hvad der kan ske derovre, dog nøje overveje, om jeg skal stemme paa mine Venner eller paa mine Modstandere; og selv om jeg ikke gjorde det, er der sikkert mange, som er endnu mere samvittighedsfulde end jeg, som deraf vilde hente Vejledning for deres Afstemning.

J. C. Christensen: Det er under denne Forhandling udtalt, at man skal ikke kæmpe imod Naturen, og at det, der er sket derovre, har været en saadan Kamp, som man ikke skulde være begyndt paa. Det er imidlertid en ren Misforstaaelse, thi alt, hvad der er sket derovre — ogsaa længe før der var Tale om Hvide Sande —, har i mange Maader været og maattet være Kamp imod Naturen, Naturen har lagt en Sandvold langs Ringkøbing Fjord saa langt mod Syd, at den truede med at lukke for Fjorden; det var da ganske nødvendigt at skaffe Aabning for Vandet, og det maatte ske ved at kæmpe imod Naturen, ved at grave igennem. Der er gentagne Gange gravet igennem denne Tange; det er ogsaa sket i den Tid, jeg har været Medlem af Rigsdagen. Et Aar flyttede vi Løbet 9,000 Alen Nord paa, hvad der var ganske nødvendigt, hvis vi ikke skulde lide alt for meget under Vandopstuvninger i Fjorden, og navnlig, hvis der ikke skulde gaa alt for meget tabt af Afgrøden af Hø, ja endog af Korn. Ogsaa før den Tid har man skaarer Tangen igennem. Forholdene er saaledes, at man for at værne Landbruget stadig væk har været nødt til at kæmpe imod Naturen, og det var ogsaa det, man gjorde, da man i 1908 vedtog at grave igennem Hvide Sande.

Der var gaet mange Forhandlinger forud, mange Henvendelser til Rigsdagen,

og mange Klager forelaa over Forholdene, inden man skred til en Gennemgravning af Tangen. Den højtærede Minister udtalte: Man kunde nu sige, det var en Fejl, at man den Gang gravede igennem ved Hvide Sande. Jeg tror ikke, den højtærede Minister har Ret heri; jeg tror, Fejlen ligger i, at man, da man havde gravet igennem og saa, at der kunde blive et Løb, som virkelig kunde føre Vandet baade ind og ud af Fjorden, ikke i rette Tid sikrede Løbet. Forud for Gennemgravningen ved Hvide Sande herskede der nemlig megen Tvivl om, hvorvidt saadant et Løb kunde holde sig, om det ikke vilde tilsande. Der var mange, som troede, at det nye Løb vilde sande til straks, naar det blev aabnet, det troede jeg f. Eks. Jeg var den Gang imod, at man prøvede paa at lave to Løb til Fjorden: holde det gamle Løb aabent og aabne et nyt ved Hvide Sande. Jeg nærrede den Opfattelse, at det nye Løb vilde sande til, og jeg ønskede, at man vilde nøjes med eet Løb og saa tage det ved Skodbjerg.

Jeg har tilladt mig at lade omdele til ærede Medlemmer et Kort; thi jeg har gjort den Erfaring, at ganske vist er vort Land lille og vore Rigsdagsmænd meget oplyste, men Kendskab til Landet derovre er der dog ikke mange, der har. Paa dette Kort har jeg ladet sætte Navnene paa de Steder, hvor der i de senere Aar har været Tale om at lave nye Løb, og ogsaa Navnet paa det Løb, der var paatænkt, før Beslutningen om Hvide Sande blev taget, nemlig Skodbjerg, der ligger omtrent lige ud for Skernaaens Udløb. Der gaar et Løb fra Skern lige over imod Klitten; denne er paa det Sted nogenlunde bred, breder end ved Hvide Sande, og der er ikke indenfor Klitten et saadant Dyb som ved Hvide Sande. Vi derovre ved Fjorden troede den Gang gennemgaaende, at hvis man gravede Løbet ved Skodbjerg, kunde det holdes aabent og virke naturligt og godt. Saa vedtog man i Stedet for at grave Løbet ved Hvide Sande og holde aabent mod Syd. Da troede mange og deriblandt jeg, at det vilde sande til ved Hvide Sande, og jeg udtalte den Gang Frygt derfor: Jeg mente, at det var et Forsøg, der maatte gøres, fordi man nu var enedes derom, men at man maaske nok vilde ende med at gaa ned til Skodbjerg. Imidlertid viste det sig, at de, der frygtede en Tilanding, tog fejl. Jeg tog fejl. Jeg har senere spurgt sagkyndige, hvad de den Gang havde ment. Jo, de havde saamænd